

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Актуальні питання страхування та сталий розвиток
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньо-наукової програми
«Фінанси, банківська справа та страхування»

за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Актуальні питання страхування та сталий розвиток			
2.	Факультет/кафедра	Факультет ЕІМ кафедра фінансів, банківської справи та страхування			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	ОП «Фінанси, банківська справа та страхування», 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	–			
6.	Рівень НРК	8 рівень НРК			
7.	Семестр та тривалість вивчення	2 семестр, 14 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити ЄКТС			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
	денна форма	24	16		50
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Самошкіна І.Д., к.е.н., доцент			
11.1	Контактна інформація	Самошкіна І.Д., ira_samoshkina@ukr.net , ауд. 406е. За консультацією можна звернутися щовівторка з 12.00 до 13.00.			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна є обов'язковою частиною підготовки докторів філософії, зокрема підготовки до науково-дослідницької діяльності.В основу дисципліни покладено теорії, концепції розвитку страхового ринку в умовах актуалізації концепції сталого розвитку. Набуття наукових та дослідницьких навичок щодо розвитку страхування та інтеграції розробленого аналітичного базису для власного дослідження.			
13.	Мета освітнього компонента	Метою дисципліни є розвиток у здобувачів, компетентностей для реалізації підходів до страхування, дослідженняключових аспектів діяльності суб'єктів страхового ринку та визначення вектору власного дослідження.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Основою дисципліни є ОК5 Сучасні концепції у фінансах			
15.	Політика академічної доброчесності	У разі, якщо здобувач здає роботу іншого здобувача як свою власну, така робота анулюється і виконується повторно. У разі списування – повторне складання відповідного завдання.			

		У разі використання текстових запозичень без належного цитування (академічний плагіат) - робота анулюється.
16.	Посилання на Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4797

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК				Як оцінюється ДРН
	ПРН 1. Демонструвати системний науковий світогляд, раціонально осмислювати виклики, що постають перед наукою у контексті соціально-економічних та екологічних проблем сучасності (етичні дилеми, цінності, глобальні суспільні трансформації).	ПРН 2. Розвивати теорії, концепції, моделі та принципи фінансів, банківської справи та страхування, усвідомлюючи економічні, соціальні та екологічні аспекти сталого розвитку та виклики, з якими вони пов'язані.	ПРН3. Узагальнювати наукові дослідження у фінансах, банківській справі і страхуванні, виділяти невирішену частину проблеми та синтезувати нові наукові положення та ідеї поєднуючи фінансову теорію та емпіричні докази.	ПРН 4. Інтегрувати отримані результати дослідження у логічні структури для вирішення теоретичних і практичних проблем у спеціалізованій сфері фінансів та/або навчанні відповідно до теми власного дослідження.	
<p>Результати навчання за ОК:</p> <p>Після вивчення освітнього компонента здобуваччікувано буде здатен</p>					
<p>ДРН 1. володіти сучасними концепціями та теоріями розвитку галузей страхування, визначати особливості діяльності страховика в умовах забезпечення реалізації концепції сталого розвитку.</p>	x	x			Письмовий екзамен (тест множинного вибору та короткі відповіді), взаємне оцінювання
<p>ДРН 2 аналізувати стан розвитку галузей страхування, оцінювати наслідки виникнення диспропорцій у розвитку діяльності суб'єктів страхування, вміти управляти процесом організації маркетингової діяльності страховика</p>			x	x	Аналітичний огляд з презентацією
<p>ДРН 3 володіти навичками науково-дослідної Роботи з методичними рекомендаціями,</p>			x	x	Проект розвитку страхування в умовах

Законодавчими актами та науковою літературою щодо розвитку страхування з урахуванням вимог сталого розвитку.					Реалізації концепції сталого розвитку
ДРН 4 використовувати аналітичний інструментарій оцінки розвитку страхування, проводити оцінку відповідності діючого ринку страхових послуг умовам концепції сталого розвитку, визначати вектор власного дослідження з урахуванням сучасних концепцій та теорій розвитку страхування.			x	x	Аналітичний огляд з презентацією
ДРН 5 вибудувати логічну структуру взаємозв'язків між сучасними тенденціями розвитку страхування та власним дослідженням.			x	x	Проєкт розвитку страхування в умовах реалізації концепції сталого розвитку (рецензія і захист)

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу							Рекомендована література	
	Аудиторна робота					Самостійна робота			
	Лк		П.з / сем. з		Лаб. з.				
	денна		денна		денна		денна		з
Тема 1. Місце страхування в концепції сталого розвитку. Необхідність і форми страхового захисту в сучасному економічному середовищі. Економічна сутність та призначення страхування з урахуванням складових сталого розвитку. Основні принципи страхового захисту. Характеристика класифікації страхування. Державне регулювання страхової діяльності. В розрізі складових сталого розвитку.	2		2		-	-	8		[2-5] [7]
Тема 2. Галузі страхування в системі забезпечення сталого розвитку. Необхідність та сутність особового страхування. Страхування життя. Страхування від нещасних випадків. Медичне страхування. Сутність та види майнового страхування. Сутність та види страхування відповідальності. Економічна сутність та значення перестраховання.	6		4		-	-	10		[4-5] [7,10]
Тема 3. Розвиток діяльності страхової компанії відповідно до вимог концепції сталого розвитку. Сутність фінансів страховика. Доходи та витрати страховика. Фінансовий результат діяльності страховика. Економічний та фінансовий аналіз діяльності страхових операцій. Фінансова стійкість страховика. Сутність та значення страхових резервів. Страхові резерви компаній, що займаються ризиковими видами страхування. Математичні резерви страховика та особливості їх формування. Теоретичні засади управління страховими резервами.	6		6		-	-	6		[1-5] [7-9] [11-18]
Тема 4. Формування тарифної політики з урахуванням системи ризик-менеджменту страховика.	4		4		-	-	6		[7-8] [1-4]

Тарифна політика страхової компанії та принципи її формування. Сутність, призначення та складові страхових тарифних ставок. Визначення страхових тарифів для нових видів страхування. Особливості побудови страхових тарифів у сфері страхування життя. Ризик у системі управління страховою компанією. Ризик-менеджмент страховика. Ризики об'єктів страхування. Страховий андеррайтинг у системі ризик-менеджменту. Аналіз капіталу в системі ризик-менеджменту страхової компанії.				-	-			
Тема 5. Становлення страхового маркетингу в системі цілей сталого розвитку. Сутність та функції страхового маркетингу. Зміст і види маркетингової стратегії страхової компанії. Організацій маркетингової діяльності страховиків.	2			-	-	4		[1-5] [7,9]
Тема 6. Аналіз наукових досліджень сучасного страхового ринку в умовах забезпечення сталого розвитку. Дослідження проблеми та формування ідеї розвитку страхової діяльності в умовах виконання концепції сталого розвитку. Аналіз підходів до виконання аналітичного дослідження стану страхового ринку.	2			-	-	8		[11-27]
Тема 7. Формування траєкторії власного дослідження з урахуванням сучасних теорій, концепцій страхування. Формування логічної структури для вирішення теоретичних та практичних проблем в страхуванні. Моніторинг теорій. Концепцій, моделей страхування які можуть бути адаптовані до теми власного дослідження.	2			-	-	8		[18-26]
Всього	24		16		-	50		

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	К-сть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	К-сть годин
ДРН 1. володіти сучасними концепціями та теоріями розвитку галузей страхування, визначати особливості діяльності страховика в умовах забезпечення реалізації концепції сталого розвитку	Перевернутий клас, лекція-презентація групова дискусія, метод кейсів (casestudy)	8	Персоналізоване навчання Читання (опрацювання теоретичного матеріалу), розв'язання ситуаційних завдань	10
ДРН 2. аналізувати стан розвитку галузей страхування, оцінювати наслідки виникнення диспропорцій у розвитку діяльності суб'єктів страхування, вміти управляти процесом організації маркетингової діяльності страховика	Лекція-презентація, Метод кейсів (casestudy) Навчання через дію Консультації викладача	8	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Дослідження та аналітичний огляд проблеми(на вибір здобувача)	12
ДРН 3.володіти навичками науково-дослідної роботи з методичними рекомендаціями, законодавчими актами та науковою літературою щодо розвитку страхування з урахуванням вимог сталого розвитку.	Мультимедійна лекція Консультації викладача Метод кейсів (casestudy)	8	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Проект розвитку страхування в умовах реалізації концепції сталого розвитку (індивідуально)	12
ДРН 4. використовувати аналітичний інструментарій оцінки розвитку страхування, проводити оцінку відповідності діючого ринку страхових послуг умовам концепції сталого розвитку, визначати вектор власного дослідження з урахуванням сучасних концепцій та теорій розвитку страхування.	Лекція-дискусія Метод кейсів Консультації викладача Взаємне навчання (peertopeerlearning)	8	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Навчання через дослідження	12
ДРН 5.вбудувати логічну структуру взаємозв'язків між сучасними тенденціями розвитку страхування та власним дослідженням.	Лекція-дискусія Групова робота Метод кейсів (casestudy) взаємне навчання (peertopeerlearning)	4	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Проект розвитку страхування в умовах виконання концепції сталого розвитку (індивідуально) Рецензування проекту	8

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання – тестування здобувачів щодо розуміння положень Закону України «Про вищу освіту», Стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості у європейському просторі вищої освіти, Національної рамки кваліфікацій.

5.2. СУМАТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання з дисципліни передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Аналітичний огляд за обраною темою* з презентацією	20 балів /20%	8-й тиждень
2.	Проект розвитку страхування в умовах реалізації концепції сталого розвитку	35 балів / 35%	12-й тиждень
3.	Групова робота, взаємне оцінювання	15 балів /15%	9-й тиждень
4.	Письмовий екзамен (тест множинного вибору та короткі відповіді)	30 балів /30 %	14-й тиждень (за розкладом)
	Всього	100 балів	

*Перелік рекомендованих тем для дослідження актуальних проблем розвитку страхування в аналітичному огляді:

1. Розвиток ринку страхування життя в контексті підвищення якості життя громадян.
2. Формування та розвиток страхового ринку в Україні.
3. Концептуальні засади та пріоритети розвитку медичного страхування в Україні.
4. Сучасні тенденції розвитку екологічного страхування.
5. Проблемні аспекти забезпечення фінансової стійкості страховика.
6. Пріоритетні напрями модернізації страхового ринку України в умовах реалізації концепції сталого розвитку.
7. Вплив іноземного капіталу на розвиток страхового ринку України.
8. Роль страхових організацій в системі ефективного забезпечення страхової діяльності.
9. Вплив державної політики і системи управління на діяльність страхових компаній в Україні.
10. Порівняльний аналіз видів страхування в Україні та інших країнах ЄС.
11. Організація маркетингової діяльності страхової компанії.
12. Інноваційні напрями розвитку страхування та ризик-менеджменту.
13. Особливості створення та функціонування страхових компаній в Україні.
14. Роль страхування у формуванні інвестиційного клімату в Україні.
15. Покращення якості фінансового менеджменту страховика.
16. Особливості страхового захисту діяльності аграрних підприємств.

5.2.2. Критерії оцінювання

Аналітичний огляд з презентацією	<i><12 балів</i>	<i>12-15 балів</i>	<i>15-17 балів</i>	<i>18-20 балів</i>
	незначна обізнаність щодо проблеми, наведено короткий опис. Не демонструє самостійного мислення щодо обраної теми.	Наведено більшою мірою опис проблеми (без аналізу) недостатнє обґрунтування основних моментів, не достатньо послідовна аргументація, презентація відсутня або подана поверхнево. Опрацьована лише література, що рекомендована викладачем.	Продемонстровано розуміння, глибину та / або деталізацію проблеми; основні проблемні аспекти обґрунтовані, аргументи є послідовними; вивчаються різні точки зору, презентація є змістовною, послідовно. Опрацьована література лише рекомендована викладачем	Досить глибоко та / або детально розкрита проблема, проаналізовані різні погляди на проблему; всі основні моменти викладені, аргументи послідовні та вагомі; аналізуються різні точки зору, наводяться власні пропозиції.
Проект розвитку страхування в умовах виконання концепції сталого розвитку	<i><21 балів</i>	<i>21-25 балів</i>	<i>26-31 балів</i>	<i>32-35 балів</i>
	Не всі складові проекту розроблено та/або інформація подана неструктуровано, немає розуміння логічної структури проекту, результати представлено у невідповідному форматі.	Наявні усі складові без детального обґрунтування. Результати навчання не завжди сформулювало відповідно до принципу SMART, інформація щодо методів навчання викладання не структуровано, не продемонстровано відповідність принципу конструктивного узгодження. Проект подано у відповідному форматі.	Результати навчання сформовано відповідно до принципу SMSRT, узгоджено з методами викладання, навчання та оцінюванням. Результати представлено у відповідному форматі.	Результати навчання сформовано відповідно до принципу SMART, узгоджено з методами викладання, навчання та оцінюванням. Проект містить інноваційні практики розвитку страхування, що є результатом досліджень здобувача. Результати представлено у відповідному форматі..
Групова робота+ взаємне оцінювання	<i><9 балів</i>	<i>9–11 балів</i>	<i>12–13 балів</i>	<i>14–15 балів</i>
	Здобувачі не беруть участь у груповому обговоренні, на надають зворотній зв'язок, не висловлюють думку щодо проблеми на виступи інших.	Здобувачі беруть участь у груповому обговоренні, Зворотній зв'язок не структурований, не надано рекомендацій.	Здобувачі беруть участь у симуляції, ґрунтовно формують рекомендації та пропозиції. Під час оцінювання колег надано оцінювання чітко відповідно до критеріїв.	Здобувачі беруть участь у симуляції, ґрунтовно формують рекомендації та пропозиції. Під час оцінювання колег надано оцінювання чітко відповідно до критеріїв.

		Під час оцінювання колеґ надано оцінювання не відповідно до критеріїв.		
Письмовий екзамен	<i><18 балів</i>	<i>18-22 балів</i>	<i>23-26 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	<60% правильних відповідей, проблемні завдання не виконано	60-74 % правильних відповідей, проблемні завдання виконано частково	75-89 % правильних відповідей, проблемні завдання виконано з незначними неточностями.	90-100 % правильних відповідей, проблемні завдання виконано з повними аргументованими відповідями.

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотний зв'язок на аналітичний огляд та презентацію	після презентації
2	1) Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над проектом, 2) письмовий зворотний зв'язок на проєкт від викладача і від колег здобувачів	1) протягом занять, 2) протягом 2 тижнів після складання
3	Письмовий тест з елементами проблемних завдань	9-й тиждень
4	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів	під час занять

В межах дисципліни передбачено **взаємне оцінювання (peer to peer assessment)** як елемент формативного оцінювання (після презентації аналітичного огляду, а також рецензування проєкту розвитку страхування в умовах реалізації концепції сталого розвитку) та сумативного оцінювання – з 35 балів за проєкт освітнього компонента 25 балів має можливість поставити викладач, 10 балів – здобувач-рецензент. Такий підхід дозволяє розвинути у здобувачів навички оцінювання, самооцінювання та відповідальності, що є критично важливим для них як для майбутніх викладачів.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основна

1. Борисова В.А. Страхувальний менеджмент: навч. посіб. Суми: СНАУ. 2018. 483 с.
2. Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування. навч. посіб. Суми. Сумський державний університет. 2020. 350 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/768_63
3. Клапків Ю.М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку: монографія: Тернопіль: ТНЕУ, 2020, 568 с.
4. Плиса В. Й. Страхування: Підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. К : Каравела, 2019. 512 с.
5. Lecture Notes on Insurance / [R.V. Pikus, N.V. Prykaziuk, A.S. Sholoiko, A.O. Ignatiuk, O.O. Filatova, M.V. Petrovsky]. К.: Logos, 2018. 157 p.
6. Сокиринська І.Г., Журавльова Т.О., Аберніхіна І.Г. Страхувальний менеджмент: навч. посіб. Дніпропетровськ: Пороги. 2016. URL: https://nmetau.edu.ua/file/sokirinska_strahoviy_menedzhment.pdf

Законодавчі та нормативні документи

1. Про страхування: Закон України від 04.10.2001 № 2745-III (зі змінами і доповненнями). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: Розпорядження НКДРРФПУ 07.06.2018 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#n7>
3. Закон України Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.
4. Закон України Про недержавне пенсійне забезпечення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>

Додаткова

7. Алескерова Ю., Сідак О. Управління капіталом страхових компаній. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 18. С. 300–306. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2018/18_2018_ukr/51.pdf
8. Білоус Н.М. Страхувальний менеджмент. Конспект лекцій. Рівне. 2019. 39 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/16076/1/06-03-241%20%281%29.pdf>
9. Братюк В. Сучасні аспекти й завдання страхового менеджменту. Галицький економічний вісник 2014. Т.47. № 4. С. 69-76. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/47/155.pdf>
10. Братюк В. П., Байса К. Ю. Особливості процесу управління ризиками, прийнятими на страхування. Економічний аналіз. 2014. Т.17. №1. С. 112–119. URL: [file:///D:/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%BE%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F/ecan_2014_17\(1\)_18.pdf](file:///D:/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%BE%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F/ecan_2014_17(1)_18.pdf)
11. Буяк Л.М., Пришляк К.М., Башуцька О.С., Імітаційна модель управління страховою компанією в умовах ринку. Науковий вісник Чернівецького університету. 2020. Вип. 829. С. 99–108. URL: <http://econom.chnu.edu.ua/journal/index.php/ecovis/article/view/142/104>
12. Жабинець О. Й., Цюпко І. В. Механізм забезпечення внутрішнього фінансового моніторингу в діяльності страхових організацій. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. № 1. 2016. С. 201-211. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvse/01_2016/16goydso.pdf
13. Зінченко О.А., Супрун Н.В. Вплив факторів фінансово-економічного становища на формування капіталу страхових компаній. Вісник Хмельницького національного університету. 2018, №4 С. 222-226 URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/pdfbase/2018/2018_4/jrn/pdf/40.pdf
14. Кміть В.М. к.е.н., Білаш А.В. Особливості державного нагляду (контролю) страховиків в Україні. Причорноморські економічні студії. 2020. Вип. 52-2. С. 106-111. URL: http://bses.in.ua/journals/2020/52_2_2020/19.pdf
15. Круппка Я. Д. Нові аспекти контролю і регулювання діяльності страхових компаній Проблеми

економіки. 2019. № 3 (41), С. 240-245. URL:https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-3_0-pages-240_245.pdf

16. Малікова І.П. Оцінка концентрації страхового ринку України, її зв'язок з процесами монополізації та конкуренції. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2017. Вип. 23. Частина 3. С. 76-79. URL: [file:///D:/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%BE%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F/Nvkhdu_en_2017_23\(3\)_20.pdf](file:///D:/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%BE%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F/Nvkhdu_en_2017_23(3)_20.pdf)

17. Неізнана О.В., Огоновська А.О. Інформаційне забезпечення менеджменту страхової діяльності Економіка і суспільство. 2017. Вип.10. С. 643-650. URL:https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/110.pdf

18. Супрун А.А. Система раннього попередження фінансової кризи в страхових компаніях. URL: [file:///D:/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%BE%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F/aprer_2011_7\(1\)_25%20\(1\).pdf](file:///D:/%D0%94%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%BE%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F/aprer_2011_7(1)_25%20(1).pdf)

19. Супрун А.А. Управління страховим портфелем як засіб забезпечення фінансової надійності страхової компанії. URL: http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Aktualni-problemy-rozvytku-ekonomiky-regionu/2009_5_2/59.pdf

20. Терещенко Т. Є., Пашикян І.С. Використання рейтингового методу для оцінки ризиків страхової компанії. Економіка. Фінанси. Право, 2018. № 1/3. С. 29 - 33. URL <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/3051/1/Vikoristanya%20%20reytingovogo%20metodu%20lya%20ocinki%20rizikiv%20sk.pdf>

21. Шірінян Л. В., Шірінян А. С. Нова методологія комплексної оцінки конкурентоспроможності ринку страхових послуг України: фактори масштабу і суперництва, тенденції та порівняння. Облік і фінанси. 2019. №1(83). С. 114-138. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1\(83\)-114-138](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1(83)-114-138)

22. Шишпанова Н.О. Страховий менеджмент. Опорний конспект лекцій. Миколаїв. 2017. С. 169 URL http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/219/1/Shyshpanova_Strakhovyy_menedzhment.pdf

27 Юхименко В. М., Сулима Д. А. Управління капіталом страхових компаній на основі ризик-орієнтованого підходу. Економіка та держава. 2020. № 6. С. 201–205. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.6.201

Наукова література для аналітичного огляду

28. Brychko, A., Lukash, S., Maslak, N., and Kovalova, O. 2018. Bioeconomy as Innovative Component of the Environmental Management. *Journal of Environmental Management and Tourism*, (Volume IX, Spring), 1(25): 28-33. DOI: [https://doi.org/10.14505/jemt.v9.1\(25\).04](https://doi.org/10.14505/jemt.v9.1(25).04)

29. Cao, W., Zhang, Y., and Peng Qian, P. *The Effect of Innovation-Driven Strategy on Green Economic Development in China – An Empirical Study of Smart Cities*. *Int. J. Environ Res. Public Health*. 2019 May; 16(9): 1520. 2019. Apr. 29. DOI: 10.3390/ijerph16091520

30. Carlson, R. 2016. Estimating the biotech sector's contribution to the US economy, *Nature Biotechnology*, 34: 247–255. DOI: <http://dx.doi.org/10.1038/nbt.3518>

31. Egorova, M.S., and Chang Tkhi. 2015. Prospects for Developing the "Green Scenario" of the Economy. *International Journal of Experimental Education*, 4-2: 355-357, Available at: <https://elibrary.ru/item.asp?id=23279462>

32. González-Ruiz, J.D., Botero-Botero, S., and Duque-Grisales, E. *Financial Eco-Innovation as a Mechanism for Fostering the Development of Sustainable Infrastructure Systems*. *Sustainability* 2018, 10, 4463; DOI:10.3390/su10124463 Available at: https://www.researchgate.net/publication/329260205_Financial_Eco-Innovation_as_a_Mechanism_for_Fostering_the_Development_of_Sustainable_Infrastructure_Systems

33. Hoffman, K. G. 1998. *Economics of Environmental Management (from scientific research) / Edited by A. A. Gusev, G. A. Motkin et al]. M: URSS Editorial URSS: 272 p.*

34. Martens, M.L., and Carvalho, M.M. *Key factors of sustainability in project management context: A survey exploring the project managers' perspective*. *Int. J. Proj. Manag.* 2016. 1–19. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0263786316300163?via%3Dihub>

35. Maievskii V. I. 2001. *Evolutionary Theory and Technical Progress*. *Issues of Economics*. 11: 4–16.

36. McCormick, Kautto, N. 2013. The Bioeconomy in Europe: An Overview. *Sustainability*, 5 (6): 2589-2608. DOI: <http://dx.doi.org/10.3390/su5062589>

37. Pirozhkov, S.I., and Khvesyuk, M.A.. 2015. *Economic assessment of natural wealth of Ukraine*, State Institution "Institute of Environmental Economics and Sustainable Development of NAS of Ukraine", 396.

38. Rohozhyn, O.H., Khlobystov, Ye.V., and Trofymchuk, O.V. 2015. "Green economy" of nature use and directions of its informational and analytical support in Ukraine. *Mathematical Modeling in Economics*, 1: 73–86.

39. Schusser, S., and Bostedt, G. 2019. *Green behavioral (in)consistencies: are pro-environmental*

behaviors in different domains substitutes or complements? Environmental Economics, Volume 10, Issue 1: 23–47.

40. Sokolenko, L.F., Tiutiunyk, I.V., and Leus, D.V. 2017. *Ecological and Economic Security Assessment in the System of Regional Environmental Management: a Case Study of Ukraine*, International Journal of Ecology & Development, Volume 32, Issue 3, 27-35.

41. Taraniuk, K.V. 2012. *Methodological basis of environmental risk management at the regional level*, Economic Regulation Mechanism, 4: 132–138.

42. Talavera, M.P. 2016. Investment attractiveness of bioeconomy: case of Ukraine. Economy versus the environment –competitiveness or complementarity. Warsaw: Institute of Agricultural and Food Economics: 205–214.

43. Talavera, M.P., Lymar, V.V., Baidala, V.V., and Holub, R.T. 2016. *Approaches to the definition of production determinants of bio-oriented economy*. Economy AIC. 7: 39–43.